

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2024-36-196-207>

УДК 378.147:37.011.3-051

Галаманжук Леся Людвигівна,

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри теорії та методик дошкільної освіти,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Кам'янець-Подільський, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9359-7261>

halamanzhuk@kpnu.edu.ua

Федорчук Вікторія Вікторівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Кам'янець-Подільський, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0560-3471>

vicfed@kpnu.edu.ua

СТАН ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. Стаття присвячена проблемі готовності майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності. Обґрунтовано, що важливою складовою підготовки майбутніх педагогів постає готовність до використання освітніх технологій у професійній діяльності майбутніх вчителів та вихователів, оскільки це постає як актуальна проблема педагогічної науки та практики.

Мету цієї публікації було визначено як виокремлення основних чинників, що впливають на готовність майбутніх педагогів до інноваційної діяльності, а також, на основі анкетування, з'ясування стану готовності майбутніх педагогів до використання інноваційних технологій у професійній діяльності.

Проаналізовано нормативні документи щодо визначення в них необхідності під час професійної підготовки майбутніх педагогів формувати у них готовність до використання освітніх технологій. Запропоновано основні дефініції понять «готовність», «готовність до використання інноваційних технологій» відповідно до досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених.

Здійснено аналіз наукової літератури, що дозволило визначити готовність майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності як сукупність знань щодо освітніх технологій та можливостей їх впровадження; вмінь та навичок щодо використання освітніх технологій у практичній діяльності; мотивації до використання освітніх технологій у професійній діяльності та наявності певних особистісних якостей педагога (насамперед таких як рефлексія, креативність та ін.). Крім цього, запропоновано

зупинитись на трьох основних критеріях визначення стану готовності майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності, а саме: мотиваційному, когнітивному та діяльнісному.

Описано емпіричне дослідження стану готовності майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності шляхом опитування, яке було проведено серед здобувачів освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти освітніх програм «Дошкільна освіта» і «Управління навчальним закладом» Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, згідно з визначеними критеріями. Відповідно до отриманих результатів, визначено можливі шляхи покращення стану готовності майбутніх педагогів до інноваційної діяльності, а також перспективи подальших досліджень.

Ключові слова: майбутні педагоги; готовність; освітні технології; професійна діяльність; підготовка.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Підготовка нового покоління вчителів, вихователів, які були б здатні ефективно напрацьовувати та використовувати новий педагогічний досвід, сучасні технології, форми та методи роботи у своїй професійній діяльності, постає з особливою значущістю на сучасному етапі реформування освіти в Україні. Адже сьогодні збільшується попит не лише на знання, вміння чи компетентності, але й на креативність та винахідливість. Освіта не стоїть на місці, вона активно реагує на новітні тенденції, сучасні реалії, враховує потреби, передбачає майбутні перспективи, оновлює як зміст, методи чи форми, так і технології навчання й виховання.

Зокрема, потреба у застосуванні різноманітних освітніх технологій актуалізує необхідність переосмислення та використання відповідного змісту, пошуку нових форм та методів організації навчальної й виховної роботи, що сприятиме підвищенню якості, ефективності й глибини професійної підготовки сучасного педагога.

Зазначене зумовлено сучасними тенденціями в галузі педагогічної освіти та відображено в основних державних документах, що визначають освітню політику України, зокрема в таких законах України як: «Про освіту» та «Про вищу освіту», а також в Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та ін.

Тому на сьогодні важливою складовою підготовки майбутніх педагогів постає готовність до використання освітніх технологій у майбутній професійній діяльності, що є актуальною проблемою сучасної педагогічної науки та практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади проблеми професійної підготовки та становлення майбутнього педагога на етапі навчання у закладі вищої освіти знаходимо у працях відомих вітчизняних педагогів. Так, філософські аспекти професійної підготовки майбутнього фахівця відображено в працях С. Гончаренка, В. Кременя, Н. Ничкало; педагогічні основи професійної

підготовки педагога містять дослідження вчених: І. Бех, О. Дубасенюк, О. Коваленко, О. Пехота, І. Підласий, С. Сисоєва; особливості застосування освітніх, педагогічних технологій у закладах освіти стали предметом вивчення дослідників В. Беспалько, Л. Буркова, О. Дубасенюк, О. Пехота, О. Пометун, Т. Ремех, О. Саган, О. Стребна, М. Чепіль та ін.; проблеми інноваційної стратегії сучасної освіти вивчали науковці: І. Дичківська, Т. Коляда, В. Паламарчук, І. Підласий, Л. Хіхловський та ін.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті полягає в емпіричному дослідженні стану готовності майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності.

Відповідно до мети нами було визначено такі **завдання**:

- 1) виокремлення основних чинників, що впливають на готовність майбутніх педагогів до використання освітніх технологій;
- 2) визначення критеріїв готовності випускників педагогічного факультету до застосування освітніх технологій у професійній діяльності;
- 2) на основі анкетування, дослідження стану готовності випускників педагогічного факультету до застосування освітніх технологій у професійній діяльності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

В умовах постійних трансформацій в освіті щораз більша увага приділяється підготовці кваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного педагога. Тому сьогодні відбувається активний пошук ефективних шляхів, методів, засобів, які б сприяли цьому процесу. Перед закладами вищої освіти постає важливе завдання – підготовка фахівців, здатних до застосування інноваційних освітніх технологій у власній професійній діяльності.

Підготовка майбутніх педагогів до використання освітніх технологій вимагає чітких умов, форм, методів, засобів організації даного процесу. Діяльність, пов'язана з підготовкою майбутніх вчителів, вихователів, вважається однією з найважливіших та перманентно актуальних проблем в контексті освітніх змін. Оптимізацію такої підготовки варто сфокусувати на майбутньому, що пов'язане з сучасними змінами, з трансформацією освіти, яка полягає у зміні ставлення педагогів до освітнього процесу, до здобувачів освіти, які стають важливими суб'єктами освітнього простору. Така внутрішня трансформація впливатиме на роботу кожного педагога та на освіту в цілому.

Тому досить часто в останні роки постає питання: якою має бути підготовка сучасного педагога? На чому варто акцентувати насамперед? Яким має бути педагог «нового типу», здатний ефективно працювати в умовах сучасного закладу освіти? Відповіді на ці та інші запитання можуть бути різними, але очевидно, що лежать вони в площині підготовки майбутніх педагогів до впровадження інновацій, зокрема до використання освітніх технологій.

Необхідність під час професійної підготовки майбутніх педагогів формувати у них готовність до використання освітніх технологій визначається у низці нормативних документів. Зокрема у таких як: Закон України «Про освіту» (2017 р.), Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» (2020 р.), де передбачено «здатність використовувати інновації у професійній діяльності» [8]; професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти» (2021 р.), де здатність до обрання ефективних методів, форм та засобів організації освітнього процесу у відповідності до запитів і потреб здобувачів освіти передбачає знання щодо основ «дошкільної педагогіки, дидактики, методики і технології дошкільної освіти», а спеціаліст першої категорії «планує та прогнозує результати освітнього процесу з використанням доцільних інноваційних форм, методів і засобів навчання, виховання, розвитку здобувачів освіти», «використовує інноваційні форми, методи та засоби організації освітнього процесу», «використовує ІКТ з урахуванням цілей і завдань освітнього процесу» [7]; «Національна доктрина розвитку освіти» (2002 р.), де передбачено, що державою має забезпечуватись підготовка кваліфікованих кадрів, які були б здатні як до творчої праці, професійного розвитку, так і до освоєння й впровадження інформаційних технологій, що конкурентоспроможні на ринку праці, «впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій», «процес застосування інформаційно-комунікаційних технологій в сучасній системі освіти» [4]; Концепція Нової української школи передбачає «створення такого освітнього середовища, яке сприятиме формуванню ключових компетентностей, що стане можливим завдяки реалізації в межах технологічного підходу конкретних алгоритмів, що забезпечать досягнення кінцевого результату» [5] та ін.

Таким чином, питання щодо забезпечення відповідних у закладі вищої освіти умов, які б сприяли формуванню готовності майбутніх педагогів до впровадження інновацій, зокрема до використання освітніх технологій у професійній діяльності, є одним із пріоритетних завдань в контексті оновлення системи освіти.

У контексті даного дослідження варто розглянути основні дефініції поняття «готовність». Теоретичні аспекти забезпечення успішної професійної підготовки майбутніх педагогів можна знайти в працях І. Беха, С. Вітвицької, С. Гончаренка, М. Гриньової, І. Дичківської, О. Дубасенюк, Л. Кондрашової, О. Коваленко, О. Малихіна, Н. Ничкало, О. Пехоти, Т. Танько, Г. Троцько, Л. Штефан й ін.

Підґрунтям для розгляду поняття готовності майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності, став аналіз результатів досліджень науковців: В. Імбер, І. Ісаєва, В. Євдокимова, А. Коломієць, З. Курлянд, Т. Олійник, О. Савченко та ін.

У цих та інших наукових джерелах знаходимо різні підходи до визначення готовності. Приміром, дослідниця О. Царькова визначає готовність як «інтегральну якість особистості, якій притаманний певний рівень розвитку, а також здатність брати участь в конкретному процесі» [2].

На думку В. Крутецького, готовність можна розглядати як синтез таких властивостей і рис людини, що спрямовують її діяльність. Такими властивостями на думку дослідника, є: «бажання займатися діяльністю, позитивне вмотивоване ставлення до неї; сприятливий психологічний стан під час здійснення певної діяльності; інтелектуальні особливості людини; наявність певної системи знань, вмінь, практичних навичок» [3, с.109].

Вартими уваги є судження Г. Троцько, який готовність до педагогічної діяльності розглядає як професійну педагогічну підготовку, та С. Гончаренка, який професійну педагогічну підготовку розглядає як підготовку педагогічних кадрів для закладів загальної середньої освіти та інших закладів освіти [6, с. 36].

В контексті даного питання науковець В. Чайка як результат професійної підготовки здобувачів освіти на етапі навчання у закладі вищої освіти, розглядається як «система дидактико-технологічних знань і вмінь, які з часом будуть основою та засобом для самостійної навчальної й пізнавальної діяльності, певним способом мислення, який дозволить перейти від визначених форм, норм та рівнів пізнавальної діяльності до більш високих» [9]. Іншими словами, бачить його як процес накопичення фахових знань і вмінь, що утворюється з сукупності послідовних логічних етапів та складає систему професійної педагогічної підготовки.

У нових Державних стандартах освіти зазначено теж про необхідність розробки змісту професійної підготовки майбутніх педагогів щодо використання освітніх, педагогічних технологій. Так, у Державному стандарті початкової освіти вказано, що «у якості вимог оцінки обов'язкових результатів навчання визначається система ключових компетентностей, які характеризують результати вивчення відповідних навчальних дисциплін, що об'єднуються вміннями здійснювати пошукову, аналітичну діяльність, висловлювати власну думку, робити висновки тощо» [1]. А метою формування ключових компетентностей, як зазначено у Законі України «Про освіту» та Національній рамці кваліфікацій, є «необхідність прояву свідомого обґрунтованого вибору педагогічних технологій в освітньому процесі» [1].

На цьому етапі варто також відзначити, як поняття готовності до використання технологій визначають зарубіжні вчені. Приміром, знаходимо трактування даного поняття як «конструкт, який стосується схильності людей охоплювати та використовувати нові технології для досягнення цілей у професійному житті» [11, с. 307-320]. Цей конструкт автор розглядає як «загальний стан розуму, що є результатом взаємодії розумових активаторів і стримувачів, які разом визначають схильність людини використовувати нові технології» [11, с. 307-320].

Варто, на нашу думку, акцентувати й на тому, що в індексі готовності до використання технологій вчені вбачають чотири аспекти: 1) оптимізм: позитивний погляд на технології та віра в те, що вони забезпечують більше контролю, гнучкості та ефективності; 2) інноваційність: схильність бути «піонером» технологій і лідером думок; 3) дискомфорт: уявна відсутність контролю над технологіями та відчуття, що ви перевантажені ними; 4) незахищеність: недовіра до технологій і скептицизм щодо їх здатності працювати належним чином [10, с. 11-21]. І з цих чотирьох аспектів оптимізм та інноваційність є рушійними силами готовності до технологій, тоді як

дискомфорт та незахищеність – гальмівними [11, с. 307-320].

Для цього дослідження вагомим є доробок І. Дичківської, де готовність педагога до використання педагогічних технологій трактується як «внутрішня сила, яка формує інноваційну позицію педагога» або «складне інтегративне утворення, що включає мотиваційний, емоційно-вольовий, пізнавальний компоненти». При цьому для кожного з компонентів готовності до інноваційної діяльності «характерні певні особливості, які виявляються на етапі підготовки, «налаштування» педагога на перетворювальну діяльність» [2, с. 213].

Таким чином, готовність до здійснення певної діяльності, до використання освітніх технологій, можуть визначати зовнішні та внутрішні чинники, тому поняття «готовність» можна тлумачити як складне утворення, що має чітку структуру якостей, властивостей особистості, які реалізуються у певній діяльності.

Загалом готовність майбутніх педагогів (вчителів, вихователів) до інноваційної діяльності, до використання освітніх технологій в професійній діяльності, сьогодні є об'єктивною потребою і складовою змісту фахової професійної підготовки майбутнього педагога.

Для емпіричного дослідження стану готовності майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності важливо визначити як власне складові такої готовності, так і відповідні критерії її сформованості. У такому контексті, слід згадати напрацювання І. Дичківської, яка характеризує готовність як «особливий стан особистості, що передбачає наявність у вчителя, вихователя мотиваційно-ціннісного ставлення до своєї професійної діяльності, а також володіння ефективними засобами та способами досягнення поставлених педагогічних цілей, здатності до творчості й рефлексії» [2, с. 277]. Згідно з зазначеним, дослідниця визначає також структуру готовності до інноваційної педагогічної діяльності, яку, на її думку, варто розглядати як поєднання чотирьох компонентів, які взаємозумовлені та пов'язані між собою:

1) мотиваційний (він демонструє усвідомлене ставлення вчителя, вихователя до інноваційних технологій та їхнього значення у вирішенні актуальних питань педагогічної освіти);

2) когнітивний (цей компонент поєднує сукупність знань педагога про сутність та специфіку інноваційних технологій, їх види, ознаки, з комплексом умінь та навичок щодо застосування інноваційних педагогічних технологій в структурі своєї професійної діяльності; такий компонент характеризується також обсягом знань, стилем мислення, сформованістю вмінь та навичок педагога);

3) креативний (він реалізується завдяки оригінальному розв'язанню педагогічних завдань, через імпровізацію, експромт; також до ознак креативності належать здатність створювати щось нове, нетрадиційні підходи до організації освітнього процесу, вміння творчо вирішувати професійні проблеми та вміння розвивати креативність у дітей);

4) рефлексивний (такий компонент може бути реалізований через саморозуміння, розуміння іншого, самооцінювання, оцінювання іншого, самоінтерпретацію, інтерпретацію іншого) [2, с. 282-287].

Загалом, здійснений попередній аналіз наукової літератури дозволяє визначити готовність майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності як сукупність *знань* щодо освітніх технологій та можливостей їх впровадження; *вмінь та навичок* щодо використання освітніх технологій у практичній діяльності; *мотивації* до використання освітніх технологій у професійній діяльності та наявність певних *особистісних якостей* педагога (насамперед таких як рефлексія, креативність та ін.).

Зважаючи на це, пропонуємо у нашому дослідженні зупинитись на трьох основних критеріях визначення стану готовності майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності, а саме: мотиваційному, когнітивному та діяльнісному. Характеризуючи їх, варто зазначити, що *мотиваційний критерій* визначає: інтерес майбутніх педагогів до освітніх технологій, наявність бажання та мотивів до застосування окремих освітніх технологій на практиці. *Когнітивний критерій* передбачає наявність у майбутніх педагогів знань про освітні технології, усвідомлення їх сутності, змісту тощо. *Діяльнісний критерій* характеризує уміння й навички, необхідні майбутнім педагогам для ефективного використання освітніх технологій у власній професійній діяльності.

Відповідно до зазначених критеріїв, нами було проведено емпіричне дослідження стану готовності майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності шляхом опитування здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, а саме освітніх програм: «Дошкільна освіта» й «Управління навчальним закладом» Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, що вивчали відповідні курси «Освітні технології навчання дітей дошкільного віку» та «Освітні технології».

Результати дослідження за мотиваційним критерієм засвідчили, що 100% опитаних респондентів визнають необхідність використання освітніх технологій в професійній діяльності. Конкретизуючи, що саме може їх мотивувати до використання освітніх технологій, бачимо, що на першому місці – бажання підвищити ефективність освітнього процесу (90,5%), прагнення підвищити власну професійну компетентність (76,2%) та намагання зацікавлювати здобувачів освіти (71,4%). Не зважаючи на високий відсоток мотивованих до використання освітніх технологій здобувачів, опитувані зазначали, що їм не вистачає власної ініціативи та самостійності в оволодінні матеріалом щодо освітніх технологій (33,3%), а також власної мотивації (14,3%).

Досліджуючи другий, когнітивний критерій визначення стану готовності майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності, ми з'ясували, які освітні технології знайомі здобувачам освіти. Опитування показало, що 100% респондентів змогли назвати відомі їм освітні технології, разом з тим, лише 67% респондентів назвали більше трьох технологій, а 33,3% відомо п'ять і більше освітніх технологій. Крім цього, 38,1% опитаних зазначили, що під час навчання вони хотіли б ознайомитися з більшою кількістю освітніх технологій.

Діагностуючи третій, діяльнісний, критерій визначення стану готовності майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності, ми розуміємо, що не всі випускники магістратури мають практичний досвід у застосуванні технологій, тому їм пропонувалося відповісти на запитання, які освітні технології використовуєте у власній педагогічній (управлінській) діяльності? / або хотіли б

використовувати, якби працювали в закладі освіти? Результати опитування засвідчили, що всі опитувані вказали на те, що вони використовують або хотіли б використовувати певні освітні технології, а 42,8% респондентів використовують три і більше освітніх технологій у власній професійній діяльності.

Звичайно, оцінювання стану готовності майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності лише за наведеними показниками було б неповним. Тому майбутнім педагогам було запропоновано здійснити самооцінювання власного рівня готовності до використання освітніх технологій у професійній діяльності від 1 до 10, де 1 – найнижчий рівень, а 10 – найвищий рівень готовності до використання освітніх технологій. Результати дослідження засвідчили, що більшість (43%) респондентів визначають свій рівень готовності як вище середнього, 19% – високий, а саме на 10 балів.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Звичайно, готовність до використання освітніх технологій зумовлюється багатьма чинниками, найважливішим з яких, згідно проведеного дослідження є наявність відповідних професійних *знань* щодо освітніх технологій і можливостей їх впровадження; *вмінь, навичок* стосовно використання освітніх технологій в практичній діяльності, а також *мотивації* щодо застосування освітніх технологій у професійній діяльності. Разом з тим, третина респондентів відзначають недостатню власну вмотивованість до оволодіння освітніми технологіями, а 38 відсотків майбутніх педагогів відчувають нестачу знань щодо освітніх технологій. Очевидно, що й рівень *вмінь і навичок* опитаних потребує подальшого вдосконалення, оскільки менше половини майбутніх вчителів використовують три і більше освітніх технологій. Хоча майже половина здобувачів оцінюють свій рівень готовності до використання освітніх технологій як вище середнього.

Проведене дослідження, як і будь-яке інше, не претендує на абсолютну істинність. Разом з тим, отримані результати дозволяють зробити певні висновки й узагальнення, які, на нашу думку, можна екстраполювати на інших здобувачів освіти. Так, можна підсумувати, що готовність сьогоденних випускників до використання інноваційних технологій у професійній діяльності є недостатньою. Тому **перспективи подальших досліджень** ми бачимо в розробці й упровадженні різноманітних способів мотивації здобувачів освіти до використання інноваційних технологій, подальшому визначенні та створенні умов для ефективної практичної підготовки майбутніх педагогів до запровадження педагогічних інновацій в освітній процес сучасних закладів освіти та визначенні рівнів сформованості готовності майбутніх педагогів до використання освітніх технологій у професійній діяльності.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Державний стандарт початкової освіти, 2018. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21.01.2018 № 87. Доступно: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>>.
2. Дичківська. І.М., 2004. *Інноваційні педагогічні технології*: навч. посібник. Київ: Академвидав, 352.
3. Коваль, Л. В., 2012. *Професійна підготовка майбутніх учителів у контексті розвитку початкової освіти: монографія*. Донецьк, ЛАНДОН-XXI, 343.
4. Національна доктрина розвитку освіти, 2002. Доступно: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>>.
5. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи, 2016. Упоряд. Л. Гриневич та ін.; Міністерство освіти і науки. Київ. Доступно: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>>.
6. Паламарчук. В. Ф., 2002. Педагогічні інновації: міфи та реалії. *Директор школи, ліцею, гімназії*, 3., 36-40,.
7. Професійний стандарт «Вихователь закладу дошкільної освіти», 2021. Доступно: <<https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/661/692/363/6616923634125654141836.pdf>>.
8. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», 2020. Доступно: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Nakaz_2736.pdf>.
9. Чайка, В. М., 2005. Дидактико-технологічні знання і вміння в системі підготовки вчителя до здійснення саморегуляції педагогічної діяльності. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 25, 73-76. Доступно: <<http://eprints.zu.edu.ua/1044/>>.
10. Elliott, K. M., Hall, M. C., & Meng, J. G., 2008. Student technology readiness and its impact on cultural competency. *College Teaching Methods & Styles Journal*, 4, 11-21. Available at: <https://www.researchgate.net/publication/298328904_Student_Technology_Readiness_And_Its_Impact_On_Cultural_Competency>.
11. Parasuraman, A., 2000. Technology Readiness Index (TRI). A multiple-item scale to measure readiness to embrace new technologies. *Journal of Service Research*, 2(4), 307-320. Available at: <<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/109467050024001>>.

THE STATUS OF READINESS TO USE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN PROFESSIONAL ACTIVITIES OF FUTURE TEACHERS

Lesia Halamanzhuk,

Doctor of Pedagogic Sciences, Professor,
Head of Pre-school Education Theory and Methodic Department
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9359-7261>
halamanzhuk@kpnu.edu.ua

Viktoriiia Fedorchuk,

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Pedagogic and Management Sciences
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0560-3471>
vicfed@kpnu.edu.ua

Abstract. The article is devoted to the problem of the readiness of future teachers to use educational technologies in their professional activities. The readiness to use educational technologies in professional activity is substantiated to be an important component of the training of future teachers, determined by the actual problem of pedagogical science and practice.

The purpose of this publication was defined as highlighting of the main factors affecting the readiness of teachers for innovative activities and, based on a questionnaire, clarifying the state of readiness of future teachers to use innovative technologies in their professional activities.

Regulations documents were analyzed in order to define the need in readiness to use educational technologies during the professional training of future teachers. The main definitions of the concepts of "readiness" and "readiness to use innovative technologies" are proposed in accordance with the research of domestic and foreign scientists.

An analysis of the scientific literature was carried out, which made it possible to determine the readiness of future teachers to use educational technologies in professional activities as a set of knowledge about educational technologies and the possibilities of their implementation; skills and abilities regarding the use of educational technologies in practical activities; motivation to use educational technologies in professional activities and the presence of certain personal qualities of a teacher (primarily such as reflection, creativity, etc.). In addition, it is proposed to focus on three main criteria for determining the state of future teachers readiness to use educational technologies in professional activities, namely: motivational, cognitive and active.

An empirical study of the state of readiness of future teachers to use educational technologies in professional activities is described by surveying students of the second (master's) level of higher education of the Educational Programme "Preschool Education" and "Educational Institution Management" of Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, in accordance with the defined criteria. According to the obtained results, possible ways to improve the state of readiness of future teachers for innovative activities, as well as prospects for further research, are determined.

Keywords: future teachers; readiness; educational technologies; professional activity; training.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Derzhavnyi standart pochatkovoï osvity [State Standard of Primary Education], 2018. Zatverdzheno postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21.01.2018 № 87. Dostupno: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>>.
2. Dychkivska. I.M., 2004. *Innovatsiini pedahohichni tekhnologii* [Innovative Pedagogical Technologies]: navch. posibnyk. Kyiv: Akademydav, 352.
3. Koval, L. V., 2012. Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv u konteksti rozvytku pochatkovoï osvity [Professional Training of Future Teachers in the Context of Primary Education Development]: monohrafiia. Donetsk, *LANDON-KhKhI*, 343.
4. Natsionalna doktryna rozvytku osvity [National Doctrine of Education Development], 2002. Dostupno: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>>.
5. Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly [New Ukrainian School. Conceptual Foundations for Secondary School Reform], 2016. Uporiad. L. Hrynevych ta in.; Ministerstvo osvity i nauky. Kyiv. Dostupno: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>>.
6. Palamarchuk. V. F., 2002. Pedahohichni innovatsii: mify ta realii [Pedagogical Innovations: Myths and Realities]. *Dyktor shkoly, litseiu, himnazii*, 3., 36-40.
7. Profesiyni standart «Vykhovatel zakladu doshkilnoi osvity» [Professional Standard "Preschool Education Teacher"], 2021. Dostupno: <<https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/661/692/363/6616923634125654141836.pdf>>.
8. Profesiyni standart za profesiinyi «Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel z pochatkovoï osvity (z dyplomom molodshoho spetsialista)» [Professional Standard for Professions "Primary School Teacher of General Secondary Education Institution", "Teacher of General Secondary Education Institution", "Primary Education Teacher (with a Junior Specialist Diploma)"], 2020. Dostupno: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Nakaz_2736.pdf>.
9. Chaika, V. M., 2005. Dydaktyko-tekhnohichni znannia i vminnia v systemi pidhotovky vchytelia do zdiisnennia samorehuliatcii pedahohichnoi diialnosti [Didactic-Technological Knowledge and Skills in the System of Teacher Training for Self-Regulation of Pedagogical Activity]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka*, 25, 73-76. Dostupno: <<http://eprints.zu.edu.ua/1044/>>.

10. Elliott, K. M., Hall, M. C., & Meng, J. G., 2008. Student technology readiness and its impact on cultural competency. *College Teaching Methods & Styles Journal*, 4, 11-21. Available at: <https://www.researchgate.net/publication/298328904_Student_Technology_Readiness_And_Its_Impact_On_Cultural_Competency>.

11. Parasuraman, A., 2000. Technology Readiness Index (TRI). A multiple-item scale to measure readiness to embrace new technologies. *Journal of Service Research*, 2(4), 307-320. Available at: <<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/109467050024001>>.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2024-36-195-207-219>

УДК 377:331.5:656.61

Герганов Леонід Дмитрович,

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри інженерних дисциплін,
Дунайський інститут Національного університету
«Одеська морська академія»
Ізмаїл, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3467-5244>
gerganovleonid@gmail.com

Желясков Василь Якович,

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри гуманітарних дисциплін,
Дунайський інститут Національного університету
«Одеська морська академія»
Ізмаїл, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5698-6989>
zhelvas72@gmail.com

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У МОРСЬКИХ ЗАКЛАДАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Анотація. Сучасний стан освітнього процесу у морських закладах вищої освіти (ЗВО), слід визначити таким, що значна увага приділяється освіті дорослих у багатьох міжнародних акціях, деклараціях, конвенціях, рішеннях та інших документах міжнародних організацій, де робиться акцент на можливість продовження освіти у зрілому віці, як одному з прав людини. Слід розглядати це, як шлях подолання кризи системи морської освіти, що не в достатній мірі задовольняє потреби як особистості у професійному становленні, так і суспільства у високоякісних фахівцях для експлуатації автоматизованих суден з роботою у скороченому екіпажу. Водночас визнано, для того щоб будь-які соціально-економічні, політичні реформи набули незворотного характеру і були реалізовані у повному обсязі, необхідно принципово по-новому (за змістом, характером) перенавчити не менш 25% дорослого, працездатного